

Utrikesutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av överenskommelserna med Argentina, Brasilien, Israel, Serbien och Vietnam om förvärvsarbete för familjemedlemmar till anställda vid diplomatiska och konsulära beskickningar eller representationer vid internationella organisationer samt med förslag till lagar om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelserna som hör till området för lagstiftningen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om godkännande av överenskommelserna med Argentina, Brasilien, Israel, Serbien och Vietnam om förvärvsarbete för familjemedlemmar till anställda vid diplomatiska och konsulära beskickningar eller representationer vid internationella organisationer samt med förslag till lagar om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelserna som hör till området för lagstiftningen (RP 135/2015 rd): Ärendet har remitterats till utrikesutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- enhetschef Kaija Suvanto, utrikesministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner överenskommelserna mellan Finland och Argentina, Finland och Brasilien, Finland och Israel, Finland och Serbien samt Finland och Vietnam om förvärvsarbete för familjemedlemmar till anställda vid diplomatiska och konsulära beskickningar eller representationer vid internationella organisationer samt lagarna om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelserna som hör till området för lagstiftningen.

I de flesta länder är det i princip möjligt för makar till beskickningspersonal att förvärvsarbета men det förutsätts då att man avstår från sin diplomatiska status och immunitet, såvida det inte ingår en separat överenskommelse (överenskommelse om familjemedlemmar och makar) mellan regeringarna om villkoren för förvärvsarbetet. I dessa överenskommelser regleras förutsättningarna för förvärvsarbete, tillståndsförfarandet och den förvärvsarbetande familjemedlemmens ställning närmare. När det gäller förvärvsarbete som utövas med stöd av överenskommelserna tillämpas den mottagande statens bestämmelser om beskattning och social trygghet. Den mottagande statens nationella lagstiftning tillämpas på förvärvsarbetet.

Betänkande UtUB 1/2016 rd

Familjemedlemmar och makar som förvärvsarbetar i Finland med stöd av en överenskommelse om familjemedlemmar och makar har rätt till uppehållstillstånd för arbetstagare utan arbetskrafts-politisk prövning. Det handlar emellertid om ett ytterst begränsat antal personer. De gällande överenskommelserna har sedan 1990-talet tillämpats på ca 30 personer som förvärvsarbetar i Finland.

Överenskommelserna mellan Finland och Argentina, Finland och Israel samt Finland och Serbien träder i kraft den första dagen den andra månaden efter att den senare underrättelsen om slutförande av de interna förfaranden som ikraftträdandet av respektive överenskommelse förutsätter har tagits emot. Överenskommelserna mellan Finland och Brasilien och mellan Finland och Vietnam träder i kraft trettio dagar efter att den senare underrättelsen om slutförande av de interna förfaranden som ikraftträdandet av överenskommelsen förutsätter har tagits emot. I propositionen ingår lagförslag om sättande i kraft av de bestämmelser i överenskommelserna som hör till området för lagstiftningen. De föreslagna lagarna avses träda i kraft samtidigt som respektive överenskommelse träder i kraft, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

De bilaterala överenskommelserna om förvärvsarbete för anställda vid diplomatiska och konsulära beskickningar eller representationer vid internationella organisationer (så kallad överenskommelse om familjemedlemmar och makar) syftar till att underlätta familjemedlemmars och makars förvärvsarbetande i stationeringslandet utan att de ska behöva avstå från sin diplomatstatus i de fall, där detta enligt praxis i den mottagande staten annars är ett villkor för att få förvärvsarbete. I allmänhet anses det att Wienkonventionen om diplomatiska förbindelser (FördrS 3 och 4/1970) inte hindrar en make till en diplomat eller en utsänd tjänsteman från att förvärvsarbete i stationeringslandet, men vissa stater kräver som villkor för förvärvsarbete en överenskommelse om familjemedlemmar och makar som närmare reglerar förutsättningarna för arbete, tillståndsförfarandet och den förvärvsarbetande familjemedlemmens status. När det gäller förvärvsarbete som utövas med stöd av överenskommelserna tillämpas den mottagande statens bestämmelser om beskattning och social trygghet. Den mottagande statens nationella lagstiftning tillämpas på förvärvsarbetet.

Finland har gällande överenskommelser om familjemedlemmar och makar med Kanada (FördrS 12/1989), Storbritannien (FördrS 24/1990), Förenta staterna (FördrS 13/1996), Ungern (FördrS 20/2003) och Chile (FördrS 85/2005). Ett behov av nya överenskommelser om familjemedlemmar och makar har konstaterats. Utöver de aktuella avtalen väntar avtal med Sydafrika och Indien på underskrift och dessutom pågår förhandlingar om avtal med Förenade Arabemiraten, Tanzania och Peru. Det finns skillnader i överenskommelsernas bestämmelser till exempel med avseende på definitionen av familjemedlemmar som omfattas av överenskommelsen, men i stora drag är de överensstämmande.

I många länder är det i princip möjligt för makar till beskickningspersonal att förvärvsarbete, men under förutsättning att man avstår från diplomatstatus och immunitet. Utskottet välkomnar att utrikesministeriet har gått in för att påverka sysselsättningen för makarna till dem som arbetar vid beskickningarna i utlandet. Makens möjligheter till förvärvsarbete under en utlandsstationering

Betänkande UtUB 1/2016 rd

upplevs som ett incitament för tjänstemännens förutsättningar att flytta över till utlandsrepresentationen. Överenskommelser om familjemedlemmar och makar är ett effektivt sätt att underlätta makarnas möjligheter att få förvärvsarbete i stationeringslandet.

För familjemedlemmar till diplomater som arbetar i Finland innebär en överenskommelse om familjemedlemmar och makar att de berörda personerna har rätt till uppehållstillstånd för arbetstagarare utan arbetskraftspolitisk prövning. Det beräknas minska mängden rådgivnings- och utredningsarbete för de berörda myndigheterna och försnabba tillståndsbehandlingen. Avtalen gäller ett ytterst begränsat antal personer. De gällande överenskommelserna har sedan 1990-talet tillämpats på ca 30 personer som förvärvsarbetar i Finland och av vilka cirka två tredjedelar kommer från Förenta staterna. I och med att de nya avtalen träder i kraft beräknas det att det årligen gäller endast några personer.

Slutsatser

Sammantaget anser utskottet att propositionen behövs och fyller sitt syfte. Utskottet tillstyrker med de ställningstaganden som framgår av betänkandet lagförslagen utan ändringar.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Utrikesutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner de avtal som avses i regeringens proposition RP 135/2015 rd.

Riksdagen godkänner lagförslag 1—5 i proposition RP 135/2015 rd utan ändringar.

Helsingfors 1.3.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Antti Kaikkonen cent
vice ordförande Pertti Salolainen saml
medlem Sirkka-Liisa Anttila cent
medlem Pekka Haavisto gröna
medlem Seppo Kääriäinen cent
medlem Aila Paloniemi cent
medlem Antti Rinne sd
medlem Veera Ruoho saf
medlem Erkki Tuomioja sd
medlem Jutta Urpilainen sd
medlem Stefan Wallin sv
medlem Matti Vanhanen cent
ersättare Susanna Huovinen sd
ersättare Ilkka Kanerva saml

Betänkande UtUB 1/2016 rd

ersättare Mika Raatikainen saf.

Sekreterare var

utskottsråd Olli-Pekka Jalonen.